

PÁN INŠPEKTOR Jozef Bokor SDB

Životopisné dáta

* 22. 2. 1897, Trakovice – † 1. 4. 1968 Nitra

Životopis

Pochádzal z veľmi skromných pomerov a viacero jeho súrodencov kvôli tomu muselo emigrovať do zámoria. Neskôr sa stala saleziánkou aj jeho sestra Štefánia. Základnú ľudovú školu vychodil v rodisku. O saleziánoch sa dozvedel od jednej sestričky vincentky v Trnave v roku 1910. A tak sa vydal na dlhú cestu štúdia a formácie po celej vtedajšej saleziánskej Európe. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Cavaglià (Taliansko). Saleziánsky noviciát si vykonal vo Veržej v Slovinsku (1914 – 1915). Filozofické štúdiá absolvoval v Maďarsku a pedagogické tirocínium zase v Osvienčime (Poľsko). Teológiu študoval na saleziánskom medzinárodnom teologickom študentáte vo Foglize Canavese (Taliansko) a neskôr aj v Rakúsku. Za kňaza bol vysvätený 20. júla 1924 v Turíne (Taliansko). Spolu s donom Viliamom Vagáčom, ako prví saleziáni prichádzajú 7. 9. 1924 do Šaštína v Československu. Tu sa ako novokňaz stáva školským radcom. Okrem Šaštína pôsobil ako direktor aj vo Vrábľoch, v Svätom Benediku a Bratislave. V roku 1939 sa stal prvým slovenským saleziánskym inšpektorom – provinciálom. Túto funkciu plnil až do svojej smrti (1968).

Po násilnom zrušení Saleziánskej spoločnosti v noci z 13. na 14. apríla 1950 bol internovaný. Keďže ho zaradili do zoznamu „reakčných a neprevychovateľných“ rehoľníkov previezli ho priamo do internačného kláštora Želive v Čechách, ktorý mal prísnejší režim (1950 – 1956). V internačných kláštoroch boli všeobecne veľmi tvrdé životné podmienky.

Pre svoj aktívny náboženský postoj (a to aj napriek krutým životným podmienkam a permanentným výsluchom) sa ho rozhodla ŠtB v roku 1956, po 6 rokoch internácie, zatknúť.

Odsúdený bol na odňatie slobody na 4 roky za trestný čin združovania proti republike. Väzenie si odsedel v Hradci Králové, Valdiciach, Leopoldove, Ilave, Jičíne a v Prahe na Pankráci (1956 – 1960).

Po prepustení z väzenia žil s podlomeným zdravím striedavo v Trakoviciach a v Bratislave. Súhlas na duchovnú službu od štátu nikdy nedostal. Na konci života ho doopatrovala jeho sestra – saleziánka Štefánia. Zomrel po operácii v Nitre a pochovaný je v Šaštíne.

Ako provinciál sa zaslúžil o otvorenie 7 saleziánskych diel: Michalovce (1941), Trnava – Kopánka (1941), Topoľčany (1942), Nitra (1942), Komárno (1945), Svätý kríž nad Hronom (1946) a Hody pri Galante (1947).

Nechceli ho... a potom bol provinciálom 30 rokov

Don Jozef Bokor bol prvým slovenským saleziánskym inšpektorom (dnes by sme povedali provinciálom). Pochádzal z prvej generácie saleziánov, ktorí zakladali a rozvíjali celé saleziánske dielo najprv v Taliansku a potom aj na Slovensku. On bol tým novokňazom, ktorý spolu s donom Viliamom Vagačom (prečítať si o ňom môžete v etape č. 3) prišli v septembri 1924 ako prví saleziáni do Šaštína.

Po niekoľkých rokoch v Šaštíne zakladal a viedol rôzne saleziánske diela a komunity. Boli to heroické a budovateľské roky a on sa osvedčil ako schopný a dôveryhodný salezián.

Preto, keď sa koncom 30. rokov začalo uvažovať o samostatnej slovenskej provincii, bol jedným z kandidátov na funkciu inšpektora – provinciála. Dovtedy sme boli totiž súčasťou česko-slovenskej provincie, ktorú viedol najstarší český salezián don Ignác Stuchlý. Don Bokor akurát dovŕšil 40 rokov života a v našej vlasti bol jedným zo „starších“ a skúsenejších saleziánov. Ako možní provinciáli sa ukazovali on a don František Sersen (o ňom sme už písali v etape č. 1). A tu sa začína malá-veľká a pre nás prekvapujúca búrka v začínajúcom slovenskom saleziánskom diele.

U saleziánov, ako v rehoľnej kongregácii, sa predstavený (provinciál, direktor) nevolí, ale menuje hlavným predstaveným. V tých rokoch ním bol don Pietro Ricaldone. Hoci vtedy nemali možnosti mailovej alebo inej rýchlej elektronickej komunikácie, o situácii v provinciách predstavení v Turíne (Taliansko) boli informovaní dostatočne. Musíme vtedajších spolupratov za to pochváliť – boli zvyknutí často písať listy predstaveným.

Preto, keď sa začína intenzívne rozprávať o budúcom provinciálovi, robia sa tzv. konzultácie, a to formálne aj neformálne. Jednu takú neformálnu „konzultáciu“ do Turína píše aj don Ján Hlubík, ktorý bol vtedy dôležitou postavou saleziánskeho diela a ktorého neskôr prezývali „slovenský don Bosco“. Dňa 10. 4. 1938 píše hlavnému predstavenému a prekvapuje svojou priamočiarou úprimnosťou. Dost' vážne sa sťažuje na dona J. Bokora, vtedajšieho direktora v Bratislave na Miletičovej ulici. Píše, že on (Hlubík) by mohol byť spokojným saleziánom, ale že nie je. A ostro vyčíta direktorovi Bokorovi nedostatočnú rehoľnú disciplínu. Že sa vraj absolútne nestará o spolupratov, že nerobí rendikontá (rozhovory so spolupratmi), že

nezvoláva domovú radu, že často chýba v dome a nestoluje so spolubratmi. Ďalej, že nesleduje a nepomáha oratóriu a že: „...slová vďačnosti a uznania sa v jeho slovníku ani nenachádzajú!“

Ale to nie je ešte všetko! Ten istý don Hlubík 5. 7. 1939, keď už vznikol samostatný Slovenský štát a keď sa vtedajší provinciál don Ignác Stuchlý, ako príslušník iného štátu (Protectorát Čechy a Morava), nemôže dostať na územie Slovenska a teda je isté, že vznikne nová slovenská provincia aj s provinciálom, znova píše donovi Ricaldonemu. Zase ho upozorňuje na tie isté a ďalšie údajné nedostatky dona Bokora ako direktora. Že je nesmelý vo vyjednávaní s cirkevnými i svetskými autoritami a vraj dokonca aj tajne fajčí!

No, a aby toho nebolo málo, v tom istom období sa rozhodnú napísať podobný list viacerí, vtedy významní saleziáni. Mená ako už spomínaný don Ján Hlubík, don Justín Mešťánek, don Jozef Strečanský a don František Valábek boli v slovenskom saleziánskom svete dosť prominentné. A znova tie isté námietky smerom k donovi Bokorovi. Pridali sa aj upozornenia na svojvoľné využívanie motorky a auta, čo bolo vtedy saleziánom zakázané.

Proste, niektorí slovenskí saleziáni dona Jozefa Bokora za provinciála ani náhodou nechceli. Dnes by to niekto nazval donášačstvom alebo bonzáctvom, ale vtedy sa to chápalo ináč. A dnes už nevieme ani to, či tie obvinenia boli pravdivé alebo nie; keďže sa vychádzalo z prvého listu dona Hlubíka. Don Bokor o

týchto obvineniach určite vedel. Asi to bolo preňho dosť bolestné, ale ku cti mu slúži to, že keď sa nakoniec v roku 1939 tým provinciálom stal, nemstil sa. Skoro všetkých svojich kritikov si vzal do provinciálnej rady (vedenia) a plodne s nimi spolupracoval. A o niekoľko rokov sa mu podarilo zmierniť aj napätia, ktoré pri jeho výbere vznikli. A ani obvinenie, že duchovný život pod jeho vedením upadne, sa nepotvrdilo.

Práve naopak, pri spomienke na dona Bokora viacerí starší saleziáni spomínali, že na nich urobil dojem svojou vlúdnosťou, ktorá však kontrastovala s jeho priamočiarosťou.

Tento bytostne zbožný a charizmatiký muž s nezvyčajnou pribojnosťou a s vyvinutým zmyslom pre povinnosť viedol aj počas rokov komunizmu a prenasledovania slovenských saleziánov hlavne k trom principiálnym postojom:

- k zbožnosti, ktorá vychádza zo spirituality dona Bosca a ktorú vnímal ako dôležitú súčasť života každého saleziána;
- k spoločnej zodpovednosti, ktorá má prvky spolupatričnosti;

- k šíreniu kultúrnych hodnôt: je totiž pozoruhodné, že počas jeho riadenia slovenskej provincie vyrástli silné kultúrne (hlavne literárne orientované) saleziánske ročníky.

Na záver chcem už len zdôrazniť, že konflikty a nepochopenia patria k životu. Netreba pred nimi utekať, ale čestne ich riešiť. A aj v tom sú nám prví slovenskí saleziáni veľkým vzorom.